Toespraak Ad Melkert

De Democraten in de Verenigde Staten stellen hun kiezers voor 1 miljoen nieuwe leraren te werven, hun arbeidsvoorwaarden te verbeteren tegenover een hogere onderwijsprestatie.
Amerikanen verliezen hun ambitie niet als ze het toch al goed gaat.
Zij willen winnen.
Daar hebben ze de uitgaven voor onderwijs en onderzoek de afgelopen jaren aanzienlijk verhoogd, gebruik makend van de kansen die de economische groei bood.
Hier in Nederland heeft de regering eerste stappen gezet.
Voor peuters met een taalachterstand komt er voorschoolse opvang.
De klassenverkleining wordt zichtbaar.
Aan de aansluiting op het Kennisnet wordt gewerkt.
De scholen krijgen meer armslag om leraren te werven.
Er komt geld om rekening te houden met hogere studentenaantallen.
Dat is goed en toch kan het nog beter.
Met meer middelen, gecombineerd met hogere eisen aan de prestatie.
Als we nu niet gebruik maken van de ruimte die er is om echt in de fundamenten van ons onderwijs te investeren, wanneer dan wel?
Ik zeg dit niet alleen omdat het een voorrecht en een noodzaak is een honderdjarige traditie van de sociaal-democratie de 21^{e} eeuw binnen te brengen.
Ik zeg het vooral omdat we met de grondstof van de groei moeten bouwen aan ons sociale kapitaal, aan datgene wat mensen bindt, aan de gemeenschap van ons allen.
De reactie van vele vele Nederlanders op de ramp in Enschede heeft laten zien wat mensen voelen voor en met anderen in hun omgeving.
Voor elkaar klaar staan, met ook veel hulp uit Duitsland.
Dat is een houding die iets zegt over onze samenleving.
Daar moeten we voortdurend samen aan bouwen.
De Partij van de Arbeid heeft onder leiding van Wim Kok geïnvesteerd in de kracht van Nederland. Als

geen ander heeft hij consequent gekozen voor evenwicht: na financiële zuinigheid sociale vlijt.
Het is niet alleen de persoonlijke welvaart en daarmee verbonden vrijheid die telt.
Het gaat ook om de kwaliteit van het gemeenschappelijke, van datgene wat we met elkaar delen.
Kracht en kwaliteit samen.
Op die balans heeft de PvdA het patent.
Dat is ons contract met de kiezer.
Die kwaliteit komt niet vanzelf.
We willen zelf aanspreekbaar zijn op de mogelijkheden bestaande tekorten weg te werken en toekomstige potenties te versterken.
Ik ben daarom letterlijk weer terug naar school gegaan.
In de schakelklas van het Berlage in Amsterdam, op het Nova college in Beverwijk, het Frederik Hendrik vmbo in Den Bosch of de Islamitische basisschool Ibn-i-Sima in Arnhem. Om te zien hoe onze kinderen op weg worden geholpen, zodat zij het in de toekomst kunnen maken.
Iedere keer weer ben ik geraakt door de grote gedrevenheid van leraren en leraressen.
Maar bij ieder bezoek worden mij ook dezelfde vragen gesteld:
Kan er niets aan de werkdruk worden gedaan?
Waar vinden we meer ondersteunend personeel?
Hoe kunnen we de kwaliteit van de zorg en het onderwijs verbeteren?
Het is onze taak, de taak van de Partij van de Arbeid, de zorg van veel ouders weg te nemen.
Ervoor zorgen dat hun kind zich staande weet te houden in de veeleisende grote mensenwereld.
Genoeg ruimte bieden om zijn of haar talent te ontplooien. Middelmaat mag niet de de maatstaf zijn.
Als we de komende maanden de investering in de ontplooiing van alle talent versnellen, ons onderwijs gaan versterken. Dan reken ik op uw steun.
Ik word nog wel eens gevraagd welke wonderbaarlijke bekering ik heb ondergaan.
Door mensen die zich nog de strenge financieel woordvoerder onder Lubbers/Kok herinneren.
Die norse man met die sombere snor.
Die de partij opriep bezuinigingen en lastenverlichting tot sociaal-democratisch gedachtegoed te verheffen.

Partijgenoten!

Hier staat geen ander mens voor U.

Niet bekeerd, maar gesterkt door resultaten:

Gezonde financiële verhoudingen.

De onmisbare basis van de werkgelegenheid.

Herstel van het evenwicht tussen rechten en plichten in de sociale zekerheid.

Die resultaten stellen ons niet alleen in staat om Nederland financieel en economisch te versterken, de staatsschuld nu snel terug te dringen en te sparen voor de AOW.

De huidige economische groei heeft het zelfvertrouwen teruggebracht in de samenleving. Mensen hoeven niet meer onzeker te zijn over hun baan of die van hun kinderen. En met dat zelfvertrouwen ontstaat ruimte om vernieuwing aan te kunnen en te willen. Nieuwe kansen te grijpen, leergierig te blijven.

Dat is ook een uitdaging aan het kabinet.

Het kabinet is halverwege.

Een domper voor degenen die na het ongedachte succes van paars-1 meenden dat het met paars-II wel gauw bekeken zou zijn.

Een domper voor Wiegel. Hij heeft afscheid genomen.

Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Bolkestein heeft geen afscheid genomen.

Behalve van Kok dan.

Deze week raadde hij Kok aan om er op het hoogtepunt mee te stoppen. Ik zou met Kees van Kootens Cor van der Laak willen zeggen: Hou je erbuiten, Bolk!

Nu het kabinet halverwege is wordt het voor sommigen tijd om te speculeren over coalities na de verkiezingen.

Daar hebben wij in dit stadium niets bij te winnen, omdat het de aandacht verlegt naar vermeende belangen op het Binnenhof in plaats van de echte belangen van de mensen in Doetinchem, Dedemsvaart en Delft.

En het is ook niet nodig zolang het kabinet op koers ligt en nieuwe bakens in zicht komen.

Zoals het doorbreken van de gewoonte dat twee kabinetten achter elkaar van dezelfde coalitie de eindstreep niet halen.
Zolang het lukt compromissen te sluiten met een herkenbaar sociaal-democratisch gehalte mag je je dit afvragen: waarom zou ook een derde paars kabinet niet tot de mogelijkheden behoren?
En tot nu toe lukt het.
Het belastingplan verhoogt de netto beloning van de stap van uitkering naar werk. Zo hoort het: werk moet lonen.
In veel regio's blijkt worden de wachttijden voor de thuiszorg korter.
Op veel plaatsen groeit de kinderopvang en in het hele land is er straks voor het eerst betaald zorgverlof.
De maatschappelijke steun groeit voor een asielbeleid waarin streng en rechtvaardig in evenwicht zijn.
Job Cohen zal de VVD tot redelijkheid en instemming met zijn vreemdelingenwet weten te overreden en doet dat met onze steun.
En wie had ooit gedacht dat Tineke Netelenbos een brug zou kunnen slaan tussen de treinreiziger en de automobilist?
Zij heeft toch maar mooi al die mannen van "Nederland mobiel" in een charmante houdgreep koest gekregen!
Met de doorbraak naar het anti-file offensief en naar de nieuwe snelle treinverbinding tussen de vier grote steden zijn nu horden genomen die jarenlang te hoog bleken.
Zo denkt het kabinet vele jaren vooruit.
Er is natuurlijk meer te doen.
Nu we de zaken voor de toekomst van de transporteconomie goed op een rij hebben gekregen mag het volgende project niet wachten: de kenniseconomie.
De welvaart van morgen komt daar tot stand.
Daar moet Nederland zich vandaag op voorbereiden.
De knapste geleerden in staat stellen onze genen en onze ecologie onder de microscoop te houden.
Fundamenteel onderzoek is de motor van vooruitgang.

De nieuwe Nederlanders in staat stellen in te burgeren en aan het werk te komen.
Wij willen geen samenleving van grootkennisbezitters en bezitslozen.
Ieder kind een echte kans, het fundament van sterk en sociaal.
Nederland is beter in balans.
Veel mensen merken dat.
Er ontstaat ruimte voor bezinning op de verhouding tussen overheid en burger.
De overheid krijgt een nieuwe rol toebedeeld, dienstbaar aan de zelfstandige burger.
Oriëntatie op de wat verder gelegen toekomst, arbitrage in de geschillen van vandaag, vertegenwoordiging in steeds meer internationale praktijk.
Een overheid die nieuwe spelregels opstelt. En zelf optreedt wanneer het hard nodig is, tegen criminaliteit en voor het gevoel van veiligheid waar iedereen recht op heeft.
Het is de taak van de politiek hieraan leiding te geven.
Ondogmatisch, vrij denkend.
De Partij van de Arbeid zal zich nog beter moeten instellen op een samenleving waarin veel mensen zich hebben bevrijd van afhankelijkheid en bevoogding.
De bijstandsmoeder die een diploma haalt en op een deeltijdbaan wordt aangenomen.
De werknemer die zijn werkgever beleefd verzoekt de arbeidsomstandigheden te verbeteren, want anders werkt hij morgen ergens anders.
De zelfstandige onderneemster die haar hoge opleiding in een bloeiend bedrijf kan investeren omdat arbeid en zorg eindelijk beter te combineren zijn.
De Nederlandse student van Turkse afkomst die zijn sollicitatiekansen ziet stijgen omdat werkgevers inmiddels beginnen te beseffen dat het een pure economische zegen is om een kleurrijk personeelsbestand op te bouwen.
Je zou kunnen zeggen: dat is wrang, het was toch al zo lang voorspeld.
Ik zeg: het is fantastisch dat er nu nieuwe kansen ontstaan.
Laten we die met elkaar aangrijpen om het bleke Nederland meer van kleur te voorzien.
Materiële overvloed kan mensen overmoedig maken.
Waarop of op wie zouden ze nog zijn aangewezen, het gaat toch alleen maar beter?

In de politiek, ook in onze beweging, loert de verleiding van het zorgeloze liberalisme.
Dat is: vooral gefascineerd zijn door sterk en dan liefst voor jezelf.
Mag ik eens twee voorbeelden van die verleiding noemen?
De gezondheidszorg staat onder druk.
Dat is vreemd in een tijd van persoonlijke welvaart.
De ene kant van het probleem is de organisatie.
Op internet kunt u zien waar er wachtlijsten zijn.
En hoe snel ze worden teruggedrongen nu minister Borst het licht heeft gezien op aanreiken van onze fractie in de rol van barmhartige Samaritaan.
Onder die wachtlijsten ettert de hardnekkigheid van regels die onvoldoende ruimte bieden voor ziekenhuizen en specialisten om hun werk te doen.
We zullen zorgverleners meer ruimte moeten geven om als maatschappelijke ondernemers in te spelen op de vraag naar zorg.
Enkele oude vormen en gedachten zullen dus moeten sterven.
Maar dat mag niet gelden voor het fundament van de solidariteit.
De mode is nu dat minder regels en meer concurrentie komen.
Dat vind ik mooi, want ik ga heus wel met mijn tijd mee.
Maar zou dan ook de inkomensafhankelijkheid op de schop moeten?
Met een zorgsubsidie voor de mensen die het anders niet kunnen betalen?
Dat wordt gezegd door degenen die de huursubsidie zowat willen afschaffen.
Daar trappen we dus niet in.
Er is wel een opdracht aan onszelf.
Ook wij zullen kritisch moeten kijken naar welke zorg wel en welke niet onder de norm van eerlijk delen valt.
Maar waar we voor passen is een samenleving waarin een goede gezondheid buiten bereik van mensen blijft die het niet kunnen betalen.
Ik had het al over de huursubsidie.
Dat is soms een probleem als je vanuit een uitkering de stap naar werk maakt en dan weer subsidie

verliest: de armoedeval.
De liberale oplossing slaat de plank mis.
Het vervangen van inkomensafhankelijke regelingen door algemene belastingverlaging is een cadeau voor de hogere inkomens.
Want die gaan erop vooruit terwijl de IHS-ontvanger de lagere belasting moet wegstrepen tegen het verlies aan subsidie.
Dat betekent dus: de inkomensverschillen groter maken.
De sociaal-democratische oplossing is beter.
Gebruik de belastingverlaging van de toekomst voor een extra arbeidskorting voor werkende mensen met lagere inkomens.
En sta gemeenten in hun kwijtscheldingsregels meer ruimte voor maatwerk toe.
Er is nu alle kans de armoedeval terug te dringen.
Werk moet lonen. Als minister van Sociale Zaken heb ik me daarvoor ingespannen.
De Partij van de Arbeid moet daarin voorop blijven lopen.
In de politiek gaat het uiteindelijk om de drijfveer. Waarom, voor wie met welk ideaal voor ogen ben je volksvertegenwoordiger?
Van alle gebeurtenissen die mij de laatste maanden bijzonder inspireerden is de reis naar Zuid-Afrika het meest bijgebleven.
Zulke grote verschillen, tussen arm en rijk, zwart en blank, township en city.
Zo□n omgeving vol van menselijk geweld, tegen vrouwen in de steden, in de jungle van Congo.
En die verschrikkelijke verwoesting die aids aanricht.
Mijn drijfveer is: hier verantwoordelijkheid nemen voor wat met onze middelen en beperkingen overal aan lotsverbetering kan bijdragen.
Internationale solidariteit in steeds weer nieuwe vormen is de levensader die sociaal-democraten verbindt en aanmoedigt.
Binnen onze mogelijkheden ligt een kans voor het grijpen.
De Surinamers hebben deze week het wanbeleid weggestemd.
Dat geeft ons hoop, want de Partij van de Arbeid voelt zich verbonden met het volk van Suriname.

Ik roep de regering op met verstand, uiteraard nu voortvarend een nieuwe fase in de betrekkingen voor te bereiden en steun te geven aan de strijd tegen de armoede die nu hopelijk wordt hervat.

De aanwezigheid van Antonio Guterres vandaag symboliseert voor mij waar het om gaat.

Sterk en sociaal is een keuze voor internationaal.

Daar ligt onze kracht. Daaruit putten wij inspiratie.

Vanuit onze beginselen in de praktische politiek.

Werken aan een gemeenschap in evenwicht, aan vrijheid in rechtvaardigheid.